

# Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'. (Έξάμηνο Β') ✱ ΑΘΗΝΑ, 28 ΤΟΥ ΝΟΕΒΡΗ 1910 ✱

ΑΡΙΘΜΟΣ 414

Ένας λαός ύψώνεται ἅμα δείξῃ πῶς δὲ φο-  
βάται τὴν ἀλήθεια. — ΨΥΧΑΡΗΣ

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΘΗΝΙΩΤΗΣ. Ἀθηنيώτικα γράμματα.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ. Μία κριτική.

ΠΑΛΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ. In gloriam amatae.

Α. ΣΤΕΙΝΜΕΤΖ. Ἡ χρυσή χήνα (Παραμῦθι τῶν ἀδερφῶν  
Grimm.)

ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΣ. Ἡ σημασία τῆς.

ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Τάσσι (τέλος. Κεφ. 9,  
10, 11 καὶ 12.)

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΜΑΣ — ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ —  
ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ρὲς ὁ Ἀρχηγὸς στὰ πρόσωπα, εἴτε ἀπὸ κακὰς  
εἰσήγησες, εἴτε ὅταν εἶναι νιόφερτος, σὰν τὸν  
κ. Βενιζέλο, καὶ δὲν εἶχε τὸ χρειάζουμένο καιρὸ  
νὰ μᾶς γνωρίσει καλὰ — τὰ ξέρουμε ἔλοι μας  
αὐτὰ καὶ νά, γιατί ἔχουμε τὴ γνώμη πῶς πρέ-  
πει νὰ διαλέξουμε καὶ νὰ ψηφίσουμε, καὶ νὰ  
μὴν ψηφίσουμε στὰ στραβά.

Ἄ γίνει ἔτσι ἡ σημερινὴ ἐκλογή θάχει δι-  
πλὴν σημασία. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ θὰ χτυπήσει  
τελιωτικὰ τὰ προσωπικὰ τὰ κόμματα καὶ ἀπὸ  
τὴν ἄλλη τὴ μεριὰ θὰ συντρίψει μιὰ γιὰ πάντα  
τοὺς συδυασμοὺς. Ἄ συντριφτοῦν οἱ συδυασμοὶ  
θάποδειχτεῖ πῶς ὁ λαὸς μπῆκε πιά στὸ δρόμο  
τῆς πολιτικῆς του χειραφέτησης.

ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΣ

## Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ

Γιὰ νὰ χτυπηθοῦν τελιωτικὰ καὶ ἀποτελε-  
σματικὰ τὰ προσωπικὰ τὰ κόμματα πρέπει  
σήμερα ὅλ' οἱ Ἕλληνες πολῖτες νὰ βρεθοῦμε  
μπροστὰ στίς κάλπες, πρέπει ἔλοι μας σήμερα  
νὰ ψηφίσουμε. Ὅταν οἱ τρεῖς ἀρχηγοὶ τοῦ κα-  
ταραμένου πολιτικοῦ παρελθόντος μπούκοτάρι-  
ζαν, νὰ ποῦμε, τὸ Βενιζέλο μὲ τὴ δῆλωσή τους  
πῶς δὲ θὰ κατεβοῦνε στίς ἐκλογές, μιὰ κρυφὴ  
ἐλπίδα εἶχανε στὴν ψυχὴ τους, πῶς θὰν τοὺς  
ἀκολουθήσουν καὶ οἱ ραγιαῖδες τους, οἱ ψηφο-  
φόροι, πῶς δὲ θὰ πάνε δηλ. καὶ αὐτοὶ νὰ ψη-  
φίσουνε, κ' ἔτσι θὰμποροῦν αὔριο νὰ κοκκο-  
ρευτοῦν καὶ νὰ ποῦνε :

— Τὰ εἶδατε; Τόσες χιλιάδες ψηφίσανε  
στὸν τάδε Νομὸ στίς περασμένες ἐκλογές, τό-  
σες χιλιάδες λιγότεροι ψηφίσανε χτές. Ἄρα ἡ  
χτεσινὴ ἐκλογή εἴταν ἓνα εἶδος δημοψήφισμα,  
ποῦ μὲ δαῦτο ὁ λαὸς μᾶς ἔρηξε δίκιο καὶ ἀπο-  
δοκίμασε τὸ Βενιζέλο.

Αὐτὴ εἶναι ἡ σημασία τῆς σημερινῆς ἐκ-  
λογῆς καὶ σήμερα ὁ λαὸς θὰ δείξει ἂ σιχάθηκε  
στ' ἀληθινὰ τοὺς παλιοὺς πολιτικοὺς καὶ ἂ λα-  
χταράει γιὰ κάτι καινούριο καὶ ἀνθρωπινώτερο.

Νὰ ψηφίσουμε λοιπὸν ἔλοι μας σήμερα.  
Πάει καλὰ. Μὰ εἶναι κ' ἓνα ἄλλο ζήτημα, ἀρ-  
κετὰ σοβαρὸ καὶ αὐτό. Πρέπει νὰ ψηφίσουμε  
τοὺς Κυβερνητικοὺς συδυασμοὺς πέρα πέρα,  
μὲ κλειστὰ τὰ μάτια; Χμ! Ἐδῶ ἴσια ἴσια εἶναι  
ὁ μέγας ὁ κόμπος. Ξέρουμε ἔλοι μας πῶς  
γίνονται οἱ συδυασμοί, πῶς κολλάνε μερικὰ  
σερπετὰ σὲ δαύτους, πῶς γελιέται πολλὰς φο-

## IN GLORIAM AMATAE

....Καὶ νῦν τε καὶ αἰεὶ ἐγκωμιάζω τὴν  
δύναμιν καὶ ἀνδρείαν τοῦ Ἑρωτος καθ'  
ὅσον οἷός τ' εἰμί.

ΠΑΛΤΩΝ. — Συμπόσιον XXIX.

1

Τοῦ θαλινοῦ τὰ μάγια εἶχανε σιμῆει  
τίς ἐρωτιάρες ἀνύινες μοσκοβολίαι.  
Παντοῦ κρυφὰς πηγὰς ζωῆς εἶχαν ἀνοίξει.  
Μὲς στὸ ἀπειρὸς τριγύριζαν πλάστρες φιλίας.  
Βαθιὰς σιωπὰς καὶ ταραχῆς ὁρμὲς ἀδαρφομέναι  
τῆς Φύσης διαλαλοῦσαν τοὺς ρυθμούς.  
Οἱ πιθυμίαι, ὡς σὴ δουλεῖτρα θύναμη ὑφωμένες,  
ἐκερπούσαν ζωῆς τρικυμισμούς.  
Στὸ πνέμα ἔμπρὸς ἐλάνοιχτο τῆς Χτίσης τὸ βιβλίον.  
Σοφὴ κ' ἡ ὑπαρξὴ μας ὅλη τέτοιαν ὄρα.  
Κ' ἐσύ, τὰ μάτια σου βυθίζοντας στὸ μεγαλεῖο  
τῆς Πλάσης, βαθιὰ μούλεγες: Εἶμαι ὅλη ἀγάπη τώρα.

2

Μὲς στὸν ματιῶν σου τὸ βυθὸ τὴν ἀρμονία ζήτοῦσα.  
Ἐπλάθε ὁ πύθος ἀγνῶτους ρυθμούς  
κ' ἡ ζήση, τὰν πηγὴ, ὁρρολαλοῦσα,  
μουρμούριζε μᾶς ἀνιστόρητους εὐτυχισμούς.  
Ἀὖν ὑπάρχει ἀδελφὸ τίποτα γιὰ μᾶς. Ὅλα γεμάτα  
ἀπὸ γλυκοὺς ἀντίλαλους παγκόσμιον τραγουδιόν.  
Καὶ ξαναζοῦσαν πρόσχαρη ζωὴ τὰ ὄνειρα τὰ φευγάτα.  
κ' εἶχε ὁμορφιά ἡ χαρὰ μας σὰν χαρὰ παιδιοῦ.  
Κ' ἦταν ἀντίκρυ τὰ βουνὰ στὸ φῶς λουσμένα.  
κ' ἦτανε πλάστρα ἡ δύση ὑπάρκεση σὰν στοχασμὸς  
[κρυφός.

Και τὰ δάπεδα ἔλα στῆς Ἀγάπης τὸ ρυθμὸ δεμένα,  
τὶ ἦταν τὸ φέγγος τῶν ματιῶν σου πῶς δυνατό ἀπὸ φῶς.

## 3

Κάτου ἀπ' τῆ λεύκα ὀρθή, στητὴ σὰν ἀγαλμα  
τῆς Ἥρας, τῆ δροσιά σκορπούσας.  
Κ' ἦσαν ἐλάκαιρη ἡ Ζωή, ποῦ μὲ χαμέγελο  
τῆ δόξα τῆς Δημιουργίας τραγουδοῦσας.  
Στὸ νοῦ μου ἡ δύναμή σου ἐψώθηκε  
μονάχος ἐξουσιαστῆς τῆς ζήτησης.  
Καὶ φάνταζες στὸ σκλαβωμένο πνέμα μου  
σὰν τῇ χαρούμενῃ ὁμορφίᾳ τῆς Φύσης.  
Κι ἔταν τὰ μάτια σου μὲ σύσανε στὰ βράθι τους.  
ἔφερα τῇ λατρεία μου κι ἀπ' τὴν Ἀγάπῃ πέρα.  
γιατὶ στὴν πλάστρα σου τῇ νύτῃ ἀντίκρυζα  
τοῦ ἔφταστος Πόθου τῇ μητέρα.

## 4

Σάλευε μὲς στοῦ δειλινοῦ τ' ἀπόσκια γλυκιὰ εἰρήνη.  
Ὅλα σὲ βυθισμὸ εἶχαν πέσει. Ἡ Πλάστῃ  
ἦταν ἐλάκαιρη ἡ γαλήνη.  
Κι ὁ νοῦς μας εἶχε τῆς σιωπῆς τὴν ἁρμονία ἀγκαλιάσει  
Τὸ ἀγέρι δὲν ἀνάδενε τὰ φύλλα ὡς γιὰ νὰ κλάψῃ.  
Κάθε πουλάκι σὲ κλαβὶ στεκόταν ζυγισμένον.  
Στὴ ρεματιά του ἀπότομα κι ὁ γρύλλος εἶχε πάψῃ.  
Σὰν μυστηρίου προμήνυμα παντοῦ ἦταν ἀπλωμένο.  
Κ' ἐνθ' ἅγιος τρόμος ἔδενε μὲ τῇ σιωπῇ τὸ πνέμα,  
ἀρχίζε ὁ Πόθος γύρω μας τὰ δίχτυα τοῦ ν' ἀπλόνῃ.  
Καὶ νοιώθαμε, σὰν νὰ γλυτόναμε πὸ κάθε γλυκὸ φέμα,  
πῶς στῆς Ἀγάπης τὸ βυθὸ τῆς Φύσης ὁ ρυθμὸς τελιώνει

## 5

Ὅλο τὸ φῶς τῆς εἶχεν ἡ ὁμορφιά παντοῦ σκορπίζει  
κι ἔλα τὰ νοιώθαμε σὰν φῶς ὡς στὴν ψυχὴ νὰ φτάνουν.  
Τὸ καθεὶ μὲ πάθος εἶχαμε ἀγαπήσει  
σὰν ἀκριβοὺς δικούς μας. ποῦ σὲ λίγο θὰ πεθάνουν.  
Καὶ μιὰ στιγμή. σὰν τοὺς πρωτόγονους ἀνθρώπους ἔα-  
|ψνισμένοι,  
κάποια παραπονιάρια καὶ γλυκιὰ ἁρμονία  
ἀπ' ἔλα τὰ τριγύρω μας ἀκούσαμε νὰ βγαίνῃ,  
κ' ἔσφιξε τὴν καρδιά μας θλίψῃ κι ἀγωνία.  
Μὰ ἐνθ' βρυθοί, στοχαστικοὶ στηλόνουμε τὰ μάτια κάτω,  
μέσα μας χύθηκε μ' ὀρμὴ κάποιον μυστήριο νέον.  
Τὸν ἔρωτα ὡς στὴ δύναμῃ φέραμε τοῦ θανάτου  
καὶ νοιώθαμε τὸ θάνατον σὰν τῇ Ζωῇ τὴν ἡρατο.

## 6

Ἡ νύχτ' ἀργὰ κατέβαινε· σ' ὅλη τὴν Πλάστῃ  
χυνόταν ἡ σιωπὴ· κάποια μενιγάδας μαργαρίτες  
ἔλα τὰ πάντα εἶχεν ἀγκαλιάσει·  
κι ἔλα γνωρίζανε τῆς μεναξιδῆς τὴν ἁγιωσύνη.  
Τὸ πνέμα λεύτερο ἔδρασκε τοῦ βυθισμοῦ τὸ δρόμον.  
Εἶχε ἡ καρδιά ἀνταπόκριση γλυκιὰ μ' ἔλη τῇ Φύσῃ.  
Δεμένοι οἱ πόθοι μένανε στῆς ἁρμονίας τὸ νόμον.  
Τῆς ὁμορφιάς ἡ λάμψῃ φώτιζε τῇ ζήτησιν.  
Κ' εἶχε ἡ ψυχὴ μας τὸ βαθὺ ζυγώσει πόθον,  
σὰν τις στιγμές, ποῦ λαχταράει σὲ κάτι νὰ πιστεῦθῃ.  
Κ' ἐσὺ, ψηλὰ σηκώνοντας τὰ μάτια, ἔλεγες:—Νοιώθω,  
ὅτι παντοῦ καὶ μέσα μας Ζωὴ κι Ἀγάπῃ βασιλεύει.

## 7

Ἀστροφεγγιάς μυστήριο στὸν οὐρανόν.  
Τριγύρω μας βαθιὰ γαλήνη.  
Γύριζε ὁ νοῦς μὲς σὲ ταξίδι μακρυνόν  
κ' εἶχανε οἱ θλίψεις ἔξω ἀπ' τὴ ζωὴ μας μένει.  
ἔῤῃχανε γίνεῖ ἓνα τὸ πάντα κ' ἡ στιγμή.  
Ἀργὸς κι ὁ νόμος κάθε χαλασμοῦ κοιμόταν.  
Δημιουργίας ἔσποῦσε ἐλοῦθε ὀρμή,  
αἰωνιότητῃ παντοῦθε ἀποκρινόταν.  
Κ' ἔμελλε, ἐλάκαιροι ἀρπαγμένοι ἀπὶ τῇ Φύσῃ,  
θριαμβευτὴ μας νοιώθαμε τὸν Πόθον....  
Κ' ἔτσι, πρὶν ἡ ματιὰ σου ἐρωτεμένη μὲ ρωτήσῃ,  
σοῦ εἶπα:—Τὸ πῶς σ' ἀγαπῶ τώρα τὸ νοιώθω.

## 8

Τῆς ζήτησης τὸ μυστήριο τόχαμε ἀντικρύσει.  
Δούλευε ἡ Ἀγάπῃ ἀκούραστῃ, νὰ ξεδιαλύνῃ  
τὸ πῶς ὁ κάθε Πόθος πλάθεται καὶ πῶς θὰ σῶσῃ.  
Κ' ἔτσι ἡ σοφία πιστὴ συντροφιστὰ μας εἶχε γίνεῖ.  
Κ' εἶχε γιὰ μὰς ξεχωριστὴ τῇ χάρῃ  
κάθε ἀπαλὸ μουρμούρισμα τοῦ ἀγέρα·  
κάθε φιλὶ, ποῦ τ' ἀνθία στέλνανε στὸ λαγαρὸ φεγγάρι·  
κάθε πουλιὸ τραγοῦδι, ποῦ ἔσθηνε μακριὰ καὶ πέρα.  
Μιλοῦσαν ἔλα στὴν καρδιά μας. Κ' ἡ ψυχὴ μας,  
τὰ σύνορα τῆς ζήτησης προσπερνώντας, εἶχε ἀπλώσει  
τὴν ὑπαρξὴ μας ἔλη μὲς στὸν πόθον: ἡ προσευχὴ μας  
ὡς στὴ λατρεία τοῦ ὑπερτάτου ρυθμοῦ νὰ σῶσῃ.

## 9

Πλάστρα ἡ στιγμή, ποῦ βυθισμένους μὲς κρατοῦσ' ἔκει·  
στὴν ἀνιστόρητῃ γαλήνῃ, ἓνα ἡ ψυχὴ κ' ἡ Φύσιν.  
Μ' αἰσθησες χίλιες νοιώθαμε τῇ μουσικῇ  
φανέρωσιν, ποῦ γύρω μας σκορποῦσε ἡ ζήτησιν.  
Πέρ' ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινον κι ὁ Νοῦς  
λαχτάριζε κάποια θρησκεία νέα νὰ πλάστῃ.  
Ἡ σκέψῃ, λεύτερη ἀπὸ νόμους ταπεινούς,  
ὅ,τι προτοῦ τῇ θειλιαῖς ζητοῦσε ν' ἀγκαλιάσῃ.  
Κ' ἐνθ' ἔβαθι στὰ μάτια σου τέτοια στιγμή  
κοιτοῦσα, σίμωσα ὅ,τι κυνηγοῦσα.  
Τῇ νέα θρησκεία μου ἔφτανε, γιατί  
περσότερο κι ἀπὸ τῇ Φύσιν σ' ἀγαποῦσα.

## 10

Δὲν εἶχε τέλμῃ ἡ γλώσσα μας νὰ λύσῃ  
τῇ σιωπῇ, ποῦ σκλάβους μὰς κρατοῦσε.  
Τὸ πνέμα μόνο πάσκιζε μακρότερα νὰ ἐρμήσῃ  
καὶ λεύτερο νὰποκριθῇ σ' ὅ,τι γροικοῦσε.  
Ἐφτανε σὰν ἀντίλαλος γλυκὸς μὲς στὴν καρδιά ἡ γα-  
|γείτρα  
τῆς χαροκόπας Φύσης μουσικῇ. Κ' ἔμελλε σὲ βῆθος  
ἅγιον πεσμένοι, στοχαζόμεσται:—Δὲν εἶν' ἡ Ἀγάπῃ ψεύτρα  
κ' ἡ δόξα τῆς δὲν εἶναι μῦθος.—  
Ὁ ἓνας τὸν ἄλλο νοιώθαμε σὰν δύναμιν, ποῦ μένει  
πάντα ἐμορφῇ καὶ πάντ' ἀνίκητῃ τῇ ζήτησιν, νὰ γεμίζῃ.  
Κ' ἔτσι, περσότερο μέσα στὴ Φύσιν βυθισμένοι,  
μὲ τὴν Ἀγάπῃ βλέπαμε νέα Ζωὴ ν' ἀρχίζῃ.

## 11

Τὸ πανηγύρι μὲς στοὺς κάμπους εἶχε ἀρχίσει.  
Γελοῦσε γύρω μας χαρὰ θροσάτῃ.

Σάν τῇ δουλεύτρα μέλισσα εἶχε κ' ἡ καρδιά τρυγῆσαι  
 τίς πιθυμῆς. Καί μέσα μας βασίλευε ζωὴ γεμάτη.  
 Καί διαλαλούσε ἡ νιότη τὴν ἑρμὴ τὴν πλάστρα·  
 κι ὁ στοχασμὸς τῆς ἑμορφίᾳς τὰ μάγια εἶχε ἀποτάξει·  
 κι ἀποδιωγμένη κάθε δύναμη χαλάστρα·  
 κ' ἦταν οἱ κόσμοι γιὰ τὸ νοῦ ρυθμὸς καὶ τάξη.  
 Κι ἔλα ἀρμονία, κι ἔλα αἰσθημα, κι ἔλα σοφία,  
 κι ἔλα συνείδηση τῶν ψεύτικῶν μας πόθων καταλύτρα,  
 κι ἀπάνω ἀπ' ὅλα τῆς Ἀγάπης σου ἡ θρησκεία  
 σάν παντοδύναμη τῆς νέας ζωῆς μας κυβερνήτρα.

## 12

Περήγωνα τὰ ζέντρα ὑφόναν τίς κορφές·  
 κ' ἐμοιαζε σάν ἑρμῆς ξεχειλίσιμα τὸ φούντωμά τους.  
 Τὰ χόρτα ἀνατριχίλες νοιώθανε κρυφές  
 κ' ἦταν ζωῆς πλημμύρα τὸ αὐγινὸ ξεφάντωμά τους.  
 Τὰ μύρια ζούδια σκόρπιζαν πρόσχαρη χλασὴ·  
 κ' ἦταν τὸ πανηγύρι τοῦς πλάστρας Ἀγάπης ὠριοσύνῃ.  
 Μέσ' στῆς αὐγῆς τὸ ἀντίφωγγο καθρεφτιζόταν ἡ Ζωή·  
 στὸ πνέμα ἡ Φύση φάνταζε μάννα γεμάτη καλοσύνη.  
 Καὶ σάν νὰ φώτιζε τὸ πνέμα μου τὸ δυνατό  
 τῆς ἑμορφίᾳς σου φέγγος, τῇ λατρεία γυροῦσα  
 σ' ὕμνο γιὰ σένα καὶ τῇ Φύσῃ· καὶ μὲ σεβασμὸ  
 σ' ἐσένα τῇ μελλούμενῃ μητέρα προσκυνούσα.

ΠΑΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

## ΤΑΣΩ\*

## 9.

Εἶδα πὼς εἶχα μπλέξει στὰ γερά, ὅσο δὲν τὸ  
 φανταζόμουν. Μετάνοιωσα πὺ ἀρρεθωνιάστηκα ;  
 Ὅχι βέβαια. Μὰ μετάνοιωσα γιὰ τὰ περασμένα, γιὰ  
 τὴν ἀμυαλιά μου νὰ ξεχάσω τόσο τὴ θέση μου. Κ'  
 ἐγὼ δὲν ἤξερα πὼς θάβγαίνα ἀπ' τὸ μπερδεμα. «Θὰ  
 τῆς πᾶω τὰ δυὸ παιδιὰ στὴν πόρτα τῆς !» Δὲν μπο-  
 ροῦσε νὰ φύγει ἀπ' ταῦτιά μου αὐτὸς ὁ λόγος. Τί-  
 νος παιδιὰ ; Τὰ βρώμικα παιδιὰ τοῦ Νικολούλα ;  
 Εἶναι τοῦ Νικολούλα ἀλήθεια ; Πρώτη φορά τὸ στο-  
 χαζόμουν καὶ ρωτοῦσα σοδαρά τὸν ἐαυτό μου.  
 Πολλὲς φορές μοῦ τόχε πεῖ στὰ χωρατὰ ἡ μάννα  
 τους, πὼς μοῦ μοιάζουνε. Στὰ χωρατὰ μοῦ τόχε  
 πεῖ κάποτε κ' ἕνας συνάδερφός μου. Κάποτε μπο-  
 ρεῖ νὰ τοὺς εἶχα ρίξει κ' ἐγὼ κρυφὲς ματιές, ζητών-  
 τας ἀπὸ περιέργεια νὰ βρῶ σ' αὐτὰ κατιτίς δικό  
 μου, μὰ ποτὲ τὸ ζήτησμά μου δὲν ἔφτασε πέρα ἀπὸ  
 τὴν περιέργεια τῆς στιγμῆς. Οὕτε κ' ἤθελα νὰ τὸ  
 στοχάζομαι στὰ σοδαρά. Μὰ τώρα, αὐτὴ τὴ νύχτα,  
 ἀρχίσε νὰ μὲ βασανίζει ἡ ἰδέα καὶ γύρεθα νὰ τὰ  
 φέρω ἐλόδοκα μπροστὰ μου, νὰ θυμηθῶ τὰ πρόσω-  
 πά τους, τὰ σουσοῦμα τους. Μὰ δὲ μοῦ ρχόντανε  
 στὸ νοῦ παρὰ θολές οἱ εἰκόνες τους, χαμένες. Ἐ-  
 βλεπα μόνο δυὸ σκουλήκια βρώμικα, σκονισμένα καὶ  
 ξυπόλυτα, καθὼς τὰ εἶχα δεῖ τὴν περασμένη αὐγὴ  
 νὰ σέρνονται τριγύρω ἀπὸ τὰ σταχτωμένα πόδια  
 τῆς μάννας τους. Μιά ἀηδία μ' ἐπίανε κι ἀπὸ κείνα

κι ἀπὸ τὴ μάννα τους κ' ἐκλείνα σφιχτὰ τὰ μάτια  
 γιὰ νὰ διώξω τὴ σιχαμερὴ εἰκόνα. Μὰ πάλι ὁ λό-  
 γος τῆς Τάσως δὲ μοῦ ἐβγαίνει ἀπὸ τὸ νοῦ, κ' ἡ ἰ-  
 δέα, πὼς τὰ δυὸ αὐτὰ παιδιὰ θὰ πηγαίνανε μπρο-  
 στὰ στὴν πόρτα τῆς ἀρρεθωνιαστικίᾱς μου, μὲ ξα-  
 ναγρίεβε. Πάνε ὅλα, πάνε, στοχαζόμουν φουρκι-  
 σμένος. Αὐτὸς ὁ διάβολος εἶν' ἄξιος νὰ τὰ κάμει ὁ-  
 λα. Τᾶγριο τῆς μάτι τὰ γυαλιστερά τῆς δόντια μὲ  
 τρομάζανε μπροστὰ μου ὅλη τὴ νύχτα. Κ' ἐγὼ νὰ  
 μὴν τὸ στεῖλω, θὰ μοῦ στεῖλουν ἐκεῖνοι τὸ δαχτυ-  
 λίδι πίσω, σάν τὰ μάθουνε. Μοῦ ρχόντανε νὰ σκάσω  
 σάν τὸ συλλογιζόμουν.

Τὴν ἀγάπησα μονομιᾶς τόσο πολὺ τὴν ἀρρεθω-  
 νιαστικιά μου καὶ μὲ λυποῦσε τόσο ὁ φόβος μὴν τὴ  
 χάσω ; Ἀγάπη τραγικὴ δὲ μ' εἶχε πιάσει, δίχως ἄλ-  
 λο. Μονάχα μὴ συμπαθεῖα καὶ στοργή, πὺ πρώτη  
 φορά τὴν ἐννοιῶθα καὶ μοῦ φαίνότανε σάν κάτι με-  
 γαλῆτερο, ἱερώτερο ἀπὸ κείνο πὺ ἐννοοῦσα ὡς τότε  
 μὲ τὸ λόγο ἀγάπη. Μόλις τὴν εἶδα, μόλις ἀλλάξα-  
 με τὰ δαχτυλίδια καὶ φόρεσα στὸ χέρι μου τὸ δικό  
 τῆς, κατὰλαβα μέσα μου πὼς αὐτὸ εἶτανε τὸ θέλη-  
 μα τοῦ Θεοῦ καὶ πὼς μπήκα πιά στὸν ἴσιο δρόμο  
 του. Τότε ἐννοιῶσα καὶ τὸ δεσμὸ τῆς μάννας μου  
 μὲ τὸ μακαρίτη τὸν πατέρα μου, τότε κατὰλαβα  
 καὶ ξήγησα ὅλα ἐκεῖνα πὺ τάβλεπα μικρὸς καὶ δὲν  
 τὰ νοοῦσα, θέλω νὰ πῶ τίς ζήλιες τῆς μητέρας μου  
 πὺ πλάτεθε τὸν κόσμο ποῦλεγε πὼς τοῦ μακαρίτη  
 τοῦ πατέρα μου τοῦ ἀρέσανε τὰ περαστικάματα.  
 Καὶ τὸ αἶσθημα αὐτὸ πὺ ἐννοιῶθα γιὰ τὴν ἀρρε-  
 θωνιαστικιά μου δὲν εἶτανε μικρὸ πρᾶμα. Μὰ κοντὰ  
 σ' αὐτὸ δὲν τὸ θαρροῦσα καὶ μικρὸ νὰ χάσω στὰ  
 καλὰ καθούμενα τίς ἄλλες τίς ὠφέλειες πὺ εἶχε  
 γιὰ μένα αὐτὸς ὁ γάμος. Ὁ Νικολούλας δὲν εἶχε  
 πεῖ πολὺ σάν εἶπε πὼς εἶχα βάλει τὰ γυαλιὰ ὀλω-  
 νῶν τῶν ἄλλων. Ἦξερα πὼς τὴν ἀρρεθωνιαστικιά  
 μου τὴν εἶχανε πολλοὶ στὸ μάτι. Ἐνας ἄλλος για-  
 τρὸς τὴν εἶχε γυρέψει κιόλα καὶ τὸν κατὰλαβα πὼς  
 μὲ κρύα καρδιά μ' εὐκρίθηκε σάν ἔμαθε τὸν ἀρρε-  
 θῶνα μου. Μὲ τὸ γάμο αὐτὸ σιζῶνε ὅλο καὶ καλῆ-  
 τερα τὰ οἰκονομικά μου· θὰ ξεκαϊνούργωνα τὸ σπῆτι  
 μου, θάγοραζα τὰ πενήντα στρέμματα πὺ μὲ τρω-  
 γότανε ὁ Νικολούλας καὶ τόβλεπα κ' ἐγὼ πὼς εἶ-  
 τανε μεγάλη ἀνάγκη, καὶ θὰ μοῦ περισσεύανε καὶ  
 κάμποσες χιλιάδες γιὰ νὰ τίς τοκίζω. Ὅλα ὅπως τὰ  
 λογάριζα καὶ τάθελα. Καὶ τώρα νὰ χαθοῦνε ὅλα  
 ἀνεπάντεχα ! Καὶ κοντὰ σ' αὐτό, τὸ σουσοῦρο, τὸ  
 σκάνταλο ! Δὲν εἶμουν πιά νὰ σταθῶ στὸν τόπο.  
 Ἦξερα πὼς δὲν εἶμουν οὔτε ὁ πρῶτος οὔτε ὁ μό-  
 νος πὺ βρέθηκα ἔτσι μπερδεμένος. Πολλοὶ σέρνανε  
 στὸν ὅμο τους βάρη τρανήτερα. Μὰ μὴ καὶ μπο-  
 ροῦσαν νὰ τὰ κρατοῦνε κρυφά, ὅλα εἶτανε καλὰ  
 καμωμένα. Φανταζόμουν πὼς ὅχι βέβαια ἡ ἀρρε-  
 θωνιαστικιά μου, μὰ οἱ γονεῖς τῆς θάχανε ἀκούσει  
 κάτι καὶ γιὰ τὸ δικό μου βάρος, μὰ ὅσο αὐτὸ δὲν  
 ἐβγαίνει στὸ φόρο καὶ δὲ γινότανε σουσοῦρο, λίγο  
 τοὺς ἔμελε. Ἐέρανε καλὰ πὼς καθέννας πὺ θὰ κά-  
 νανε γαμπρὸ δὲ θάπεφτε ἀπὸ τὸν οὐρανό. Τὸ ζήτη-  
 μα εἶτανε λοιπὸν νὰ μὴ μαθεφτεῖ τὸ πρᾶμα. Κι  
 αὐτὸ μὲ βασάνιζε κ' ἐμένα. Πὼς νὰ προλάβω τὸ κα-  
 κὸ πὺ μὲ φοβέριξε πὼς θὰ μοῦ κάμει ὁ ἀγριεμέ-  
 νος διάβολος.

\* Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθμὸ 411